

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

“EHA Forum 2019 : GREEN for All”

ระหว่างวันที่ 26 – 28 พฤศจิกายน 2562

ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จังหวัดชลบุรี

EHA Forum 2019

GREEN for All

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
“EHA Forum ๒๐๑๙ : GREEN for All”
ระหว่างวันที่ ๒๖ – ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จังหวัดชลบุรี

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้เกิดสภาพความเป็นเมืองที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของอุตสาหกรรม และครัวเรือน สิ่งต่างๆ เหล่านี้สามารถเป็นเหตุให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งประเด็นของความปลอดภัยอาหาร คุณภาพน้ำบริโภค การจัดการมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล เป็นต้น ตามแผนยุทธศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มุ่งเน้นที่จะป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อมต่อสุขภาพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของระบบบริหารจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต พร้อมกับเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับบุคลากรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่ได้ ภายใต้วิสัยทัศน์ของกรมอนามัยในการอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕-๒๕๖๒ ที่ผ่านมานักวิชาการสายอนามัยสิ่งแวดล้อมและศูนย์อนามัยที่ ๑ - ๑๒ และสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมืองได้ร่วมกันดำเนินการตามโครงการดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และ อบต. สมัครเข้าร่วมโครงการและสามารถพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Accreditation: EHA) ตามประเด็นงานหลัก ๙ ระบบ ประกอบด้วย การจัดการสุขาภิบาลอาหาร การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค การจัดการสิ่งปฏิกูล การจัดการมูลฝอย การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ การจัดการเหตุรำคาญ การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การประเมิน ผลกระทบต่อสุขภาพ และการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ Cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม โดยสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ ได้จัดทำโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น “EHA Forum ๒๐๑๙ : GREEN for All” ขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาและเชิดชูเกียรติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเกียรติบัตร

วัตถุประสงค์ :

๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้พื้นที่ต้นแบบในการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. เพื่อเชิดชูเกียรติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเกียรติบัตร

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

Cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ โดยได้รับเกียรติจาก นพ.อภिवัฒน์ กิตติคุณตานนท์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมว่า การดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดชลบุรีนั้น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดำเนินการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพของประชาชน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับบริการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม อาทิ การให้บริการเก็บขนขยะ การกำกับติดตามร้านอาหาร ตลาด แผงลอย ให้ได้มาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย การมีจุดบริการนักท่องเที่ยวในเรื่องของความปลอดภัย โดยเฉพาะในวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ที่นักท่องเที่ยวมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก การดูแลสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สร้างภูมิทัศน์และจุดเด่นให้กับจังหวัดชลบุรี อยากจะเชิญชวนผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรี และในการประชุมครั้งนี้หวังว่าทุกท่านคงจะได้รับความรู้ ร่วมแลกเปลี่ยนการทำงานของแต่ละท้องถิ่น และเกิดความเข้าใจในการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตลอดระยะเวลาการประชุมนี้

บรรยาย “ความพร้อมของท้องถิ่นกับการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม”

วิทยากรโดย: นายศุภมล ศรีสุขวัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิคณะกรรมการสาธารณสุข

๑. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การปกครองในระบบประชาธิปไตย

หลักเสรีประชาธิปไตย คือ รัฐต้องประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน อำนาจเป็นของประชาชน ปกครองโดยประชาชนเพื่อประโยชน์ของประชาชน

หลักนิติรัฐ คือ การปกครองด้วยกฎหมาย ได้แก่ รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎ ประกาศฯ ข้อบัญญัติท้องถิ่น

อำนาจอธิปไตยของรัฐ แบ่งออกเป็น ๓ ฝ่าย ได้แก่

- ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วย สมาชิกผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่ในการตรากฎหมาย กำหนดกฎ กติกาของประเทศในมิติต่างๆ
- ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยคณะรัฐมนตรี และองค์กรอิสระ ซึ่งเป็นกลไกของรัฐที่ดำเนินการตามกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติกำหนดขึ้น
- ฝ่ายตุลาการ ประกอบด้วยศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร โดยใช้กฎหมายตัดสินคดี

การบริหารราชการแผ่นดิน แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ ราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง กรม กอง ศูนย์เขต ราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ ตำบล และราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจฯ ในด้านการจัดบริการสาธารณะ เช่น การสาธารณสุข/การอนามัยครอบครัว/รักษาพยาบาล พัฒนาเด็ก/สตรี/เยาวชน ส่งเสริมกีฬา ปรับปรุงชุมชนแออัด สถานที

พักผ่อน จัดให้มีทางน้ำ/ทางบก และด้านการบังคับใช้กฎหมาย ออกกฎและบังคับใช้ ในด้านต่างๆ เช่น การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือฆ่าสัตว์ การอนามัยโรงมหรสพหรือสาธารณสถานอื่น ๆ ตลาด ท่าเทียบเรือ การผังเมือง การควบคุมอาคาร รักษาทางน้ำและทางบก

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการควบคุมดูแลด้านต่างๆ มีดังนี้ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข, พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง, พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร, พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย, พระราชบัญญัติโรงงาน, พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน, พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, และพระราชบัญญัติเฉพาะเรื่อง เช่น โรงแรม, หอพัก, สถานบริการ เป็นต้น

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคุ้มครองสิทธิด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของประชาชนตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ และมีหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่จะดำเนินการ และตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุขในการปกป้อง คุ้มครองสุขภาพของประชาชน จากมลพิษสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถควบคุมกิจการต่างๆ ในพื้นที่ได้ โดยการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งแบ่งกลุ่มกิจการออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มกิจการที่ต้องควบคุมตามกฎหมาย ได้แก่ กิจการตลาด กิจการร้านอาหาร สถานที่สะสมอาหาร การเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ กิจการเก็บ ขน กำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (๑๔๒ ประเภท) และการขายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ซึ่งต้องขออนุญาตหรือแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนประกอบกิจการ และกลุ่มกิจการทั่วไป ได้แก่ บ้าน ครุฑเรือน ชุมชน โรงเรียน สถานศึกษา วัด ศาสนสถาน สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ สถานพยาบาล เป็นต้น กิจการทั่วไปดังกล่าว ต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะ ต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย และต้องไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กลไกในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ประกอบด้วย รัฐมนตรี คณะกรรมการสาธารณสุข คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด/คณะกรรมการกรุงเทพมหานคร คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และคณะกรรมการเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ รวมถึงการพิจารณาอนุญาตกิจการต่างๆ และการออกคำสั่งให้ผู้ประกอบกิจการปรับปรุง/แก้ไข หรือให้หยุดดำเนินการกิจการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการ

การออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และมาตรการควบคุมหรือกำกับดูแลสำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่างๆ กำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบควบคุมหรือกำกับดูแล โดยเขตราชการส่วนท้องถิ่นที่กฎกระทรวงมีผลใช้บังคับจะต้องควบคุมกำกับกิจการให้ปฏิบัติตามกฎกระทรวง

กฎกระทรวงที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน จำนวน ๖ เรื่อง ได้แก่

๑. เรื่องสุขลักษณะของตลาด
๒. เรื่องสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร
๓. เรื่องสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล
๔. เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
๕. เรื่องสุขลักษณะการจัดการมูลฝอย
๖. เรื่องสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

และประกาศกระทรวงสาธารณสุข อีกรกว่า ๑๐ ฉบับ

๓. การบริหารเชิงคุณภาพ (PMQA) กับการจัดบริการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเชิงคุณภาพด้วยระบบ EHA

Environmental Health Accreditation (EHA) หมายถึง การให้ความไว้วางใจ ความเชื่อถือด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม คือ กลไกกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างเป็นระบบทั้งองค์กร ทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการประเมินและพัฒนาตนเองไปสู่การรับรองคุณภาพ

PMQA คือ รางวัลคุณภาพการบริหารภาครัฐ ประกอบด้วย ๗ หมวด

- หมวด ๑ การนำองค์กร
- หมวด ๒ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์
- หมวด ๓ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- หมวด ๔ การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้
- หมวด ๕ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล
- หมวด ๖ การจัดการกระบวนการ
- หมวด ๗ ผลลัพธ์การดำเนินงาน

แนวคิด PMQA กับระบบ EHA ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการสำรวจปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ แล้วจึงนำมาจัดทำแผนการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และกำหนดเป็นมาตรฐานระบบงานอนามัยสิ่งแวดล้อม จึงนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน ๙ ประเด็นหลัก ๒๐ ประเด็นย่อย ดังนี้

- ประเด็นงานที่ ๑ การจัดการสุขาภิบาลอาหาร (EHA ๑๐๐๑-๑๐๐๓)
- ประเด็นงานที่ ๒ การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค (EHA ๒๐๐๑ – ๒๐๐๓)
- ประเด็นงานที่ ๓ การจัดการสิ่งปฏิกูล (EHA ๓๐๐๑ – ๓๐๐๒)
- ประเด็นงานที่ ๔ การจัดการมูลฝอย (EHA ๔๐๐๑ - ๔๐๐๓)
- ประเด็นงานที่ ๕ การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ (EHA ๕๐๐๐)
- ประเด็นงานที่ ๖ การจัดการเหตุรำคาญ (EHA ๖๐๐๐)
- ประเด็นงานที่ ๗ การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (EHA ๗๐๐๐)
- ประเด็นงานที่ ๘ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (EHA ๘๐๐๐)
- ประเด็นงานที่ ๙ การบังคับใช้กฎหมาย (EHA ๙๐๐๑ - ๙๐๐๕)

บรรยายพิเศษ “การพัฒนาหน่วยงานท้องถิ่นต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม”

วิทยากรโดย: นายกิตติพงษ์ เกิดฤทธิ์ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

งานอนามัยสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมงานในหลายประเด็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการ ทั้งการดำเนินการจัดการมูลฝอยทั่วไป การจัดการสิ่งปฏิกูล รวมไปถึงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การดำเนินงานป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ภายใต้โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ปัจจุบันพบว่า สถิติของผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นว่าการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการนั้น เริ่มตั้งแต่ก่อนเกิดจนถึงหลังตาย ซึ่งมีความยากและซับซ้อนขึ้น แต่มั่นใจได้ว่าสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการนั้น เป็นภารกิจอันยิ่งใหญ่ อันจะส่งผลต่อการคุ้มครองสุขภาพประชาชนโดยตรง ซึ่งจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วน ทุกองค์กร ทุกชุมชน และทุกท้องถิ่น

สำหรับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดจากความร่วมมือกันระหว่าง ๓ กรม คือ กรมอนามัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมควบคุมมลพิษ โดยการยกระดับ EHA ก้าวสู่ GREEN นั้น สามารถยึดหลักการดำเนินงานตามหลักทรงงาน ๒๓ ประการ ของในหลวงรัชการที่ ๙ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรพึงปฏิบัติ ซึ่งเป็นหลักการทำงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๗ ข้อ (Sustainable Development Goals: SDGs) ร่วมกับหลักการของการพัฒนาสุขภาวะทั้งทางกาย ใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การสร้างความรอบรู้ทางด้านสุขภาพ การสร้างความรอบรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) และการสร้างความรอบรู้เรื่องทางการเงิน (Financial literacy)

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

๑. ยึดหลักการดำเนินงาน ตามหลักการทรงงาน ๒๓ ประการ ของในหลวงรัชการที่ ๙ เพื่อขับเคลื่อนยกระดับ EHA ก้าวสู่ GREEN

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานหลายภาคส่วน เพื่อร่วมขับเคลื่อนดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

อภิปราย “ก้าวต่อไปของคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สู่ GREEN For All”
วิทยากรโดย:

๑. นายสมศักดิ์ ศิริวนารังสรรค์	ผู้อำนวยการสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ
(ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม) กรมอนามัย
๒. นพ.กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง	รักษาการนายแพทย์ทรงคุณวุฒิ
(ด้านส่งเสริมสุขภาพ) กรมอนามัย
๓. นายสุริยะ หินเมืองเก่า	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
(ด้านการประเมิน LPA) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ดำเนินการอภิปรายโดย: อาจารย์วรเชษฐ เขียวจันทร์ นักวิชาการอิสระ

นายสมศักดิ์ ศิริวนารังสรรค์ ผู้อำนวยการสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ นำเสนอ กรอบการขับเคลื่อนการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม และบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนการดำเนินงานและสร้างการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นชุมชน เพื่อพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมให้ทันต่อสถานการณ์และบริบทพื้นที่ อาทิ การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ การดำเนินงานตามนโยบาย Street Food: อาหารปลอดภัยเพื่อคนไทยสุขภาพดี การเฝ้าระวังและจัดการมลพิษต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน รวมทั้ง การพัฒนายกระดับคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) ผ่านกลไกสนับสนุนทุกระดับให้เกิดการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ โดยมุ่งเป้าหมายเพื่อประชาชนสุขภาพดี เกิดเป็น Smart Citizen / Smart Community และ EHA Excellence

นพ.กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง รักษาการนายแพทย์ทรงคุณวุฒิ นำเสนอ กรอบงานด้านการส่งเสริมสุขภาพและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพภายใต้หัวข้อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : การขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย การส่งเสริมสุขภาพ ๔ กลุ่มวัย คือ กลุ่มสตรีและเด็กปฐมวัย กลุ่มวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยผู้สูงอายุ โดยเน้นประเด็นที่ต้องการพัฒนา เป้าหมายตัวชี้วัด และโครงการสำคัญที่ส่งเสริมสุขภาพในแต่ละกลุ่มวัย และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนนำในการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาในระดับพื้นที่ ผสานบทเรียนการดำเนินงานทั้งที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จมาเป็นแนวทางในการพัฒนา

นายสุริยะ หินเมืองเก่า นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นำเสนอ กรอบแนวทางการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ซึ่งในปัจจุบันมีทิศทางที่มุ่งเน้นการวัดผลงานเชิงประจักษ์มากกว่าการตรวจประเมินหลักฐานที่เป็นเอกสาร และมุ่งให้ผลงานมีความเชื่อมโยงกับแผนระดับชาติ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อเครื่องมือ LPA เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ และไม่ใช้เครื่องมือตรวจประเมินเพื่อจับผิดหรือตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยใช้เครื่องมือการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation : EHA) และแนวทางการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินงานระยะต่อไป ควรมีการพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานกระบวนการงาน SOP การอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร สร้างทีมที่ปรึกษา การส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาระดับให้ได้ตามมาตรฐาน และดำเนินการให้ครอบคลุมในประเด็นงาน EHA ยิ่งขึ้น รวมทั้ง พัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมในการดำเนินงานและขับเคลื่อนงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

อภิปราย “ท้องถิ่นเรียนรู้ EHA กับการพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นตามมาตรฐานกระบวนการ”
วิทยากรโดย:

๑. ประเด็นงาน EHA ๑๐๐๐ : การจัดการสุขาภิบาลอาหาร

โดย น.ส.วรพลญ์ ทองขาว นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
เทศบาลตำบลกำแพง จังหวัดสตูล

๒. ประเด็นงาน EHA ๒๐๐๐ : การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค

โดย นายวิษณุกร ดอนสมจิตร เจ้าพนักงานประปาชำนาญงาน รก.ผอ.กองประปา
เทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

๓. ประเด็นงาน EHA ๓๐๐๐ : การจัดการสิ่งปฏิกูล

โดย นายกฤตภาส เกษทองมา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข
เทศบาลตำบลคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

๔. ประเด็นงาน EHA ๔๐๐๐ : การจัดการมูลฝอย

โดย น.ส.ศิริกัลยา โพธิ์จันทร์ ผอ.กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ดำเนินการอภิปรายโดย: อาจารย์วรเชษฐ เขียวจันทร์ นักวิชาการอิสระ

ประเด็นงาน EHA ๑๐๐๐ : การจัดการสุขาภิบาลอาหาร

โดย น.ส.วรวิทย์ ทองขาว

นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ

เทศบาลตำบลกำแพง จังหวัดสตูล

ตลาดเย็นเย็น ๑ ใน ๒๔ พื้นที่นำร่อง Street Food Thailand ความสำเร็จเกิดขึ้นได้จากความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย (ชมรมร้านอาหาร ชมรมตลาดสด และชมรมตลาดเย็นเย็น) ทำให้เทศบาลสามารถลดบทบาทหน้าที่ลงได้ และให้ทางภาคีเครือข่ายได้ทำงานร่วมกันอย่างเต็มที่

การทำงาน EHA ทำให้ได้มีการจัดระบบการทำงานเอกสารมากขึ้น ซึ่งเทศบาลตำบลกำแพงมีการลงตรวจร้านอาหาร มอบป้าย Clean Food Good Taste มีการตรวจผู้สัมผัสอาหาร ผู้ปรุงอาหาร และผู้เสิร์ฟอาหาร เป็นต้น และมีการรวบรวมเอกสารอย่างเป็นระบบ และปฏิบัติงานตาม SOP

ทางเทศบาลได้มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ของกรมอนามัย ได้มีการรวบรวมข้อมูลจำนวนร้านอาหารในพื้นที่ มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องปรับปรุงของร้านอาหารต่างๆ ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูล พบว่าภายในพื้นที่มีจำนวนร้านอาหารทั้งสิ้น ๘๕ ร้าน ทุกร้านผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยได้รับความร่วมมือจากชมรมร้านอาหารช่วยตรวจสอบให้ร้านอาหารทุกร้านต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินอย่างครบถ้วน ซึ่งพบว่าเกณฑ์เรื่องบ่อดักไขมันเป็นเกณฑ์ที่ร้านอาหารผ่านยากที่สุด ส่วนตลาดสดต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัยเช่นเดียวกัน ซึ่งในส่วนของการตลาดสดส่วนใหญ่จะพบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของความสะอาด ทางเทศบาลจึงจัดเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ทุกวัน เพื่อให้ความรู้และทำกิจกรรมร่วมกับผู้ประกอบการ ใช้ความจริงใจจนทำให้ผู้ประกอบการในตลาดให้ความร่วมมือจนสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและปฏิบัติตามสุขลักษณะต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

จากการดำเนินงานด้าน EHA ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบันนี้ ทำให้ทางเทศบาลหันมาตระหนัก และให้ความสำคัญกับงานด้าน EHA มากขึ้น โดยได้รับความอนุเคราะห์จากทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ศูนย์อนามัยที่ ๑๒ และกรมอนามัย เป็นพี่เลี้ยงในการให้คำแนะนำต่างๆ รวมทั้งช่วยตรวจสอบในเรื่องของการให้ใบอนุญาตต่างๆ ให้ถูกต้อง รวมถึงได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดีจากชมรมผู้ประกอบการอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ ในส่วนของตลาดเย็นเย็นนั้น ปัจจุบันเป็น Street Food ที่ปลอดภัย ๑๐๐% ปลอดภัย ปลาสดปลอดภัย และไม่จำหน่ายน้ำอัดลม รวมทั้งเน้นภาชนะที่ใช้ให้เป็นวัสดุจากธรรมชาติ เน้นลดการใช้ถุงพลาสติก และเน้นให้ความรู้การใช้ถุงผ้าให้กับผู้ซื้อด้วย โดยสิ่งที่จะทำในอนาคต คือ การมุ่งเน้นในการลดการใช้ถุงพลาสติก และรณรงค์ให้มาใช้วัสดุอื่นทดแทน

ประเด็นงาน EHA ๒๐๐๐ : การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค

โดย นายวิษณุกร ดอนสมจิตร

เจ้าพนักงานประปาชำนาญงาน รก.ผอ.กองประปา

เทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ในอดีตที่ผ่านมา เทศบาลตำบลท่าคันโทมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับน้ำประปาเป็นประจำและระบบประปาของเทศบาลเป็นหน่วยผลิตน้ำประปาเพียงแห่งเดียวที่ให้บริการแก่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท ผู้บริหารเทศบาลจึงมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมและเห็นความสำคัญของการจัดหาน้ำสะอาด โดยมุ่งเน้นดูแลคุณภาพน้ำประปาแบบครบวงจร ตั้งแต่คุณภาพน้ำดิบ กระบวนการผลิต และน้ำประปาปลายทาง ดังนั้นเทศบาลจึงได้นำเอาระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation : EHA) ด้านการจัดการคุณภาพน้ำประปา มาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตน้ำประปา ลดปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอ และคุณภาพน้ำประปา รวมไปถึงพัฒนาให้เป็นต้นแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

ผลลัพธ์การดำเนินงาน

๑. ได้รับเกียรติบัตรรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) EHA ๒๐๐๑: ๒๐๑๗

๒. ได้รับเกียรติบัตรการเข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ “น้ำประปาดื่มได้” จากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

๓. ในปัจจุบันมีการขับเคลื่อนรูปแบบการใช้แผนจัดการน้ำสะอาด (Water Safety Plans: WSP) สำหรับระบบประปาเทศบาลต้นแบบ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

๔. มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ว่าด้วยการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำหาดท่าคันโท ระหว่าง เทศบาลตำบลท่าคันโทกับบริษัทไทยวา จำกัด มหาชน และชุมชน ทั้ง ๑๓ ชุมชน เป็นประจำทุกปี โดยมีกลุ่มเฝ้าระวังทั้ง ๑๓ ชุมชน มุ่งเน้นทั้งเฝ้าระวังทั้งต้นน้ำและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปา

การตั้งกลุ่มของชุมชนเฝ้าระวังต้นน้ำของพื้นที่เทศบาลตำบลท่าคันโท มีวัตถุประสงค์ เพื่อเฝ้าระวังและดูแลแหล่งน้ำดิบ ๖๐๐ ไร่ และมีกระบวนการเพื่อลดสิ่งปนเปื้อนในแหล่งน้ำดิบ และควบคุมดูแลไม่นำสัตว์เลี้ยงเข้ามาใกล้แหล่งน้ำ โดยมีแนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ดังนี้

๑) มีการประชุมประจำเดือน

๒) ตั้งไลน์กลุ่มเพื่อสื่อสารการดำเนินงาน

๓) มีการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ตรวจด้วยชุดทดสอบภาคสนามทุกวัน จำนวน ๔ พารามิเตอร์ ได้แก่ ความขุ่น คลอรีน ความเป็นกรด-ด่าง และแบคทีเรีย

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อดีของการเข้าร่วมของการพัฒนาระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation : EHA) ด้านการจัดการคุณภาพน้ำประปา ทำให้เทศบาลตำบลท่าคันโท ทราบจุดอ่อนของระบบประปา และสามารถจัดทำของบประมาณจากหน่วยงานในการพัฒนาระบบประปาได้อย่างต่อเนื่อง และมีผู้ดูแลระบบประปาสามารถดูแลระบบประปา ๒๔ ชม. และเทศบาลตำบลท่าคันโท ยังต่อยอดการดำเนินงาน EHA ในเรื่องนี้ไปสู่แผนการควบคุมกระบวนการผลิตน้ำประปา ตามแนวทางแผนจัดการน้ำสะอาด (Water Safety Plans: WSP) เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ประเด็นงาน EHA ๓๐๐๐ : การจัดการสิ่งปฏิกูล (EHA ๓๐๐๒)

โดย นายกฤตภาส เกษทองมา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข

เทศบาลตำบลคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

สถานการณ์การจัดการสิ่งปฏิกูล พบว่า ข้อมูลบ่อบำบัดสิ่งปฏิกูล จาก อปท. ๗๘๕๒ แห่ง มีบ่อบำบัดสิ่งปฏิกูล ๑๙๐ แห่ง ใช้งานได้จริงอาจไม่ได้ ๑๐๐% เนื่องจากบางแห่งสร้างแล้วระบบล้ม (ทั่วประเทศ ๒.๔๒%) การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูล ๓ รูปแบบ

๑. ท้องถิ่นดำเนินการเอง ตัวอย่าง เทศบาลตองโขบ อ.ศรีสุพรรณ สกลนคร

๒. ภาคเอกชนดำเนินการเอง บริษัทเอกชนในเขตท้องถื่นนั้น ตัวอย่าง เทศบาลโนนปอแดง สกลนคร

๓. ภาคเอกชนเป็นผู้เก็บขน ท้องถิ่นมีระบบบำบัด เทศบาลตำบลคอนสวรรค์ ชัยภูมิ

สืบเนื่องจากจังหวัดชัยภูมิ เป็น ๑ ใน ๒๙ จังหวัดที่พบปัญหาผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับ และลักษณะพื้นที่อำเภอคอนสวรรค์เองมีแม่น้ำชีไหลผ่าน ประกอบกับมีแหล่งน้ำจืดหลายแห่ง เทศบาลตำบลคอนสวรรค์ มีแนวคิดที่จะช่วยส่งเสริมและป้องกันโรคตามอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น โดยการก่อสร้างระบบบำบัดสิ่งปฏิกูลตัดวงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ ในปี ๒๕๕๙ ได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากศูนย์อนามัยที่ ๙ และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ จนมีการก่อสร้างระบบบำบัดสิ่งปฏิกูลแบบลานทรายกรองในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๖ บ่อ งบประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ได้รับการออกแบบระบบโดยอาจารย์ธวัช ปทุมพงษ์ อดีตผู้อำนวยการสิ่งแวดล้อมภาค ในการดำเนินงานระยะแรก ได้รับความอนุเคราะห์จากศูนย์อนามัยที่ ๙ ช่วยเก็บตัวอย่างกากตะกอนสิ่งปฏิกูลหลังจากการบำบัดเพื่อตรวจหาไข่พยาธิและเชื้อ E.coli ผลการตรวจวิเคราะห์ พบว่า ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กรมอนามัยกำหนด ทีมภาคีเครือข่ายได้ให้คำแนะนำเชิงวิชาการและการบริหารจัดการระบบ เช่น จัดทำรายงานบันทึกผลเสนอต่อผู้บริหาร ข้อมูลการนำเข้าสู่สิ่งปฏิกูลสู่ระบบบำบัด มีการเฝ้าระวังโดยการตรวจวิเคราะห์กากตะกอนหลังจากระบบบำบัดว่าพบไข่พยาธิหรือไม่ ตรวจเชื้อ E.coli และในปี ๒๕๖๒ คณะผู้บริหารและสภาเทศบาลได้อนุมัติงบประมาณในการสร้างบ่อบำบัดสิ่งปฏิกูลพร้อมลานตาก โรงเก็บตะกอนสิ่งปฏิกูล จำนวน ๑๐ บ่อ งบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ก่อสร้างเพื่อรองรับปริมาณสิ่งปฏิกูลที่จะส่งเข้ามาบำบัดอย่างเพียงพอ

ความภูมิใจจากการดำเนินงาน คือ การเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ สำหรับการดำเนินงานเรื่องระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล ประเด็นความท้าทาย การบริหารจัดการระบบบำบัดสิ่งปฏิกูลอย่างมีประสิทธิภาพและการพัฒนาต่อยอด การนำกากตะกอนสิ่งปฏิกูลไปทำปุ๋ยเพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้กับไม้ประดับ ยังไม่สามารถใช้กับพืชผลทางการเกษตรได้ เนื่องจากกระทรวงเกษตร ยังไม่รองรับเนื่องจากเป็นมูลคนและยังไม่ผ่านมาตรฐาน GAP สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการจะดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูล จะต้องตอบคำถามทั้ง ๔ ข้อ เพื่อประเมินความพร้อมก่อนเริ่มดำเนินการ คือ

๑. ผู้ปฏิบัติมีความพร้อมหรือไม่ ต้องประเมินความพร้อมของทีมงานว่ามีความพร้อมต่อการดำเนินงานเรื่องดังกล่าวหรือไม่

๒. ผู้บริหารเห็นด้วยหรือไม่ (พร้อมที่จะรายงานข้อมูลให้กับสภาได้) ต้องมีการนำเสนอข้อมูลสถานการณ์ที่มาความสำคัญและความจำเป็นที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารเห็นชอบและมอบหมาย

๓. มีพื้นที่สำหรับการก่อสร้างระบบบำบัดสิ่งปฏิกูลหรือไม่ ถ้ามีเพียงพอเหมาะสมหรือไม่ และอยู่ใกล้กับชุมชนจนอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงหรือไม่

๔. ชุมชน ประชาชน เห็นด้วยหรือไม่ ข้อนี้เป็นส่วนสำคัญหากประชาชนไม่เห็นด้วยการดำเนินการจะมีความลำบากและอาจไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นจึงควรมีเวทีรับฟังความคิดเห็นประชาชนและสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการจัดการสิ่งปฏิกูลในพื้นที่

ประเด็นงาน EHA ๔๐๐๐ : การจัดการมูลฝอย

โดย น.ส.ศิริกัลยา โพธิ์จันทร์ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

เทศบาลนครขอนแก่น จ.ขอนแก่น มีเป้าหมายในการดำเนินการในการจัดการมูลฝอยตามนโยบายจังหวัดสะอาด “๓Rs-ประชารัฐ” รวมทั้งนายกเทศมนตรีนครขอนแก่นได้มีนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้แก่ Low Carbon City โครงการนครขอนแก่นหัวใจไร้มลพิษ นครขอนแก่นสู่เมืองแห่ง SMART CITY รวมทั้งมีการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้ยุทธศาสตร์ ๔+๑ คือ สังคมแห่งต้นไม้ สังคมไร้มลพิษ สังคมพิชิตพลังงาน สังคมที่มีการบริโภคอย่างยั่งยืน และสังคมการสร้างคนรุ่นใหม่หัวใจสีเขียว

มูลฝอยนับว่าเป็นปัญหาของทุกพื้นที่ ซึ่งเทศบาลทุกแห่งต้องจัดบริการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยให้แก่ประชาชนพื้นที่ ปัจจุบันเทศบาลนครขอนแก่นดำเนินการเก็บขนมูลฝอยทั่วไปเพื่อนำกำจัดได้ประมาณ ๒๐๐ ตันต่อวัน โดยเส้นทางการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่นมีการบริหารจัดการตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยการจัดการต้นทางใช้หลักการ ๓R ส่งเสริมให้มีการคัดแยกมูลฝอยทุกชุมชน การจัดการกลางทางมีการจัดพนักงานและยานพาหนะในการเก็บขนมูลฝอย รวมทั้งมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการเก็บขนมูลฝอย และการจัดการปลายทางนั้นจะมีการกำจัดมูลฝอยโดยแยกตามประเภทของมูลฝอย คือ ขยะทั่วไปนำไปแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า ส่วนขยะอันตรายและขยะติดเชื้อส่งไปกำจัดที่โรงงานกำจัดโดยเฉพาะ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และข้อค้นพบที่สร้างการเปลี่ยนแปลง คือ กระบวนการสร้างคน สร้างงาน สร้างเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะ โดยใช้ระบบการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง เป็นการส่งเสริมบทบาทให้ชุมชนมีการริเริ่มดำเนินงานโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ร่วมค้นหาปัญหา ร่วมตัดสินใจ กำหนดความต้องการ และลำดับความสำคัญของความต้องการ มีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทาง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ และผลจากการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทำให้เกิดการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง จึงเป็นที่มาของ “โครงการภายใต้ นโยบายเทศบาลเล็กในเทศบาลใหญ่”

การสร้างความเข้มแข็งภาคประชาชนโดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนภายใต้ “โครงการนโยบายเทศบาลเล็กในเทศบาลใหญ่” ให้ประชาชนและชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยมีภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณ และกำกับดูแลในภาพรวม ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้เทศบาลนครขอนแก่นได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ รางวัลชุมชนและโรงเรียนปลอดขยะ การจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รางวัลอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน รางวัลองค์กรปลอดโฟม รางวัลสุดยอดส้มแห่งปี ๒๕๖๐ ประเภทสวนสาธารณะ รางวัลองค์กรดีเด่นด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย รางวัลเทศบาลใส่ใจลดโลกร้อน เป็นต้น นอกจากนี้รางวัลที่ได้รับที่เป็นความภาคภูมิใจแล้ว ยังมีภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการมูลฝอย เช่น UNDP และเป็นสถานที่ศึกษาดูงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ อีกด้วย

ปัญหาและข้อเสนอแนะ “ร้อยละหนึ่งคนเก็บ มีหรือจะสู้ไหว ถ้าสร้างคนมีวินัย บ้านเมืองสะอาดได้แน่นอน” เนื่องจากทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างขยะวันละ ๑ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ดังนั้นการจัดการมูลฝอยจึงเป็นปัญหาที่ใกล้ตัวที่สุด หากมีการบริหารจัดการที่ดีก็จะส่งผลกลับคืนมายังเทศบาลและประชาชนในพื้นที่ โดยที่เราจะไม่ส่งโลกที่บอบช้ำให้กับคนรุ่นถัดไป

อภิปราย “ท้องถิ่นกับการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัย”

วิทยากรโดย:

๑. วัยแม่และเด็ก

โดย นางจิตลดา มณีประดิษฐ์

ผอ.กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๒. วัยเรียนวัยรุ่น

โดย น.ส.ณัชชารีย์ พิพัฒน์พรเลิศ

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

๓. วัยทำงาน

โดย นายบรรยงค์ เกียรติก่องชูชัย

นายกเทศมนตรีเมืองชัยภูมิ
เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

๔. วัยผู้สูงอายุ

โดย นายจุลนพ ทองโสภิต

รองนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น
เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ดำเนินการอภิปรายโดย: นพ.เกษม เวชสุทธานนท์ กรมอนามัย

วัยแม่และเด็ก

โดย นางจิตลดา มณีประดิษฐ์ ผอ.กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

การอนามัยแม่และเด็ก เป็นการดูแลสุขภาพที่สำคัญซึ่งเริ่มตั้งแต่การดูแลครรภ์เพื่อให้การตั้งครรภ์และการคลอดมีคุณภาพ แม่และทารกปลอดภัย ปราศจากภาวะแทรกซ้อน และมีสุขภาพแข็งแรงต่อเนื่องถึงการดูแลในช่วงปฐมวัย เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตและมีการพัฒนาอย่างองค์รวม ทั้งสุขภาพทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

เทศบาลเมืองชัยภูมิ ด้วยโครงการ “นโยบายมหัศจรรย์ ๑,๐๐๐ วันแรกแห่งชีวิต (The Miracle of ๑,๐๐๐ Days : Maternal and Child Nutrition, Growth and Development Policy)” โดยเทศบาลได้เริ่มดำเนินโครงการในปี ๒๕๖๐ มีการจัดบริการคลินิกหมอบริการ เริ่มจากโครงสร้าง (Structure) มีศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองชัยภูมิ ทั้ง ๓ แห่ง บุคลากร (Staff) ประกอบด้วย แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ นักกายภาพบำบัด นักวิชาการสาธารณสุข ทันตภิบาล แพทย์แผนไทย รพ.ชัยภูมิ สนับสนุนแพทย์และสหวิชาชีพ / ฟื้นฟูวิชาการ และระบบบริการ (System) ส่งเสริมการใช้บริการที่คลินิกหมอบริการใกล้บ้าน จัดบริการรายกลุ่มวัย พัฒนาคุณภาพตามตัวชี้วัดกระทรวงสาธารณสุข พัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์ รพ.สต. ดิดดาว และระบบบัญชีเสมือน (Virtual Accounts)

เป้าหมายการดำเนินงาน

๑. พัฒนาสุขภาพเด็กให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และมีศักยภาพที่ดี ในช่วง ๑,๐๐๐ วันแรกของชีวิต

๒. กระตุ้นและส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสตรีตั้งครรภ์และทารกแรกเกิดถึงเด็กอายุ ๒ ปี

๓. สร้างความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการพัฒนาสุขภาพของสตรีตั้งครรภ์ทารกแรกเกิดถึงเด็กอายุ ๒ ปี และครอบครัว

๔. ลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีมาตรฐาน ในกลุ่มสตรีตั้งครรภ์และทารกแรกเกิดถึงเด็กอายุ ๒ ปี

รูปแบบการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการดำเนินการ

- การจัดเวทีประชาคม

- ป้ายประชาสัมพันธ์ / แผ่นพับ/เสียงตามสายเทศบาล/อสม.

- กระบวนการ สร้างคน สร้างงาน สร้างเครือข่าย การจัดอบรมทีมพัฒนาเด็กและครอบครัว Child and Family Team : CFT

ระยะก่อนการตั้งครรภ์

เพื่อป้องกันความพิการแต่กำเนิด มีการมอบชุดสิทธิประโยชน์ เป็นยาเม็ดเสริมไอโอดีน ธาตุเหล็ก และกรดโฟลิกแก่หญิงวัยเจริญพันธุ์ คู่มือวางแผนแต่งงาน คู่มือมีภรรยาในพื้นที่ที่ต้องการมีบุตร

ระยะตั้งครรภ์

มีการติดตามภาวะสุขภาพของแม่ตั้งครรภ์อย่างต่อเนื่องในชุมชน จัดชุดสิทธิประโยชน์เป็นนม ๙๐ วัน ๙๐ กล้องแม่ตั้งครรภ์ จัดให้มีการดูแลสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์โดยทันตแพทย์และทันตภิบาล ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองชัยภูมิ จัดกิจกรรมภาวนาแห่งสติ เพื่อจิตประภัสสรแก่คุณแม่ตั้งครรภ์ และจัดให้มีกิจกรรมอัจฉริยะแสนดี ด้วย ๑,๐๐๐ วันแรกของชีวิตโดยทีมสหวิชาชีพกลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลชัยภูมิ

ระยะหลังคลอด

ติดตามเยี่ยมมารดาและทารกหลังคลอดในชุมชน จัดให้มีบริการด้านการแพทย์แผนไทยแก่มารดาหลังคลอด

ระยะแรกเกิดถึง ๖ เดือน

การส่งเสริมเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ สนับสนุนยาเสริมธาตุเหล็กแก่หญิงให้นมบุตร ติดตามความครอบคลุมวัคซีนและโภชนาการเด็ก โดยชุมชนมีส่วนร่วม การติดตามประเมินและกระตุ้นพัฒนาการเด็กในชุมชนงานทันตกรรม ดูแลสุขภาพช่องปากเด็ก การให้สุขศึกษามารดาหลังคลอดและทารกแรกเกิดในชุมชน

ผลของการขับเคลื่อนหัตถจรรยา ๑,๐๐๐ วันแรกแห่งชีวิตเทศบาลเมืองชัยภูมิ

การดำเนินงาน	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	รวม
๑. สตรีที่อยู่กินกับสามีและวางแผนจะตั้งครรภ์ สมัครเข้าร่วมโครงการ	๓	๐	๐	๓
๒. หญิงตั้งครรภ์สมัครเข้าร่วมโครงการ (รับนม ๙๐ วัน ๙๐ กล่อง)	๔๖	๑๖๕	๖๕	๒๗๖
- หญิงตั้งครรภ์ฝากครรภ์ครั้งแรกก่อนหรือเท่ากับ ๑๒ สัปดาห์	๒๑ ๔๕.๗๐%	๘๐ ๕๓.๗๐%	๖๕ ๑๐๐%	๑๖๖
- หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด ๕ ครั้ง ตามเกณฑ์คุณภาพ	๔๖ ๑๐๐%	๘๐ ๕๓.๗๐%	๖๕ ๑๐๐%	๑๙๑
- หญิงหลังคลอดได้รับการดูแลครบ ๓ ครั้งตามเกณฑ์	๔๖ ๑๐๐%	๘๐ ๕๓.๗๐%	๖๕ ๑๐๐%	๑๙๑
๓. ทารกแรกเกิด (จากมารดาที่เข้าร่วมโครงการ)	๔๗ (แฝด ๑ คู่)	๗๙	๖๕	๑๙๑
- ทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยกว่า ๒,๕๐๐ กรัม	๙	๑๑	๕	๒๕
- ทารกแรกเกิดคลอดก่อนกำหนด	๓	๕	๕	๑๓
- เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือน	๑๔	๒๙	๔๐	๘๓

ปัญหาอุปสรรค

- ระยะก่อนตั้งครรภ์ คู่สมรสสมัครเข้าร่วมโครงการน้อย
- ระยะตั้งครรภ์ หญิงตั้งครรภ์บางส่วนไม่สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการได้
- ระยะหลังคลอด เด็กแรกเกิดน้ำหนักน้อย และอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ๖ เดือนต่ำกว่าเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ เชิงพื้นที่ และเชิงนโยบาย

- นโยบายการบริหารและพัฒนาของผู้บริหารต้องชัดเจน
- ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญต่อเรื่องการส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก
- การสร้างภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้

วัยเรียนวัยรุ่น

โดย น.ส.ณัชชาธิ์ พิพัฒน์พรเลิศ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

เป้าหมายการดำเนินงานกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่นของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ มีนโยบายลดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ซึ่งพบว่าวัยรุ่นคลอดบุตรจำนวนมาก การดำเนินงานช่วงแรก ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๘ มีการเยี่ยมเยียนแม่วัยรุ่นในเขตเทศบาล และมีการกิจกรรมรณรงค์การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ในปี ๒๕๕๓-๒๕๕๘ พบอัตราการคลอดในผู้หญิง อายุ ๑๕-๑๙ ปี ต่อ ๑,๐๐๐ คน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ คือ ๓๒.๒๓, ๓๐.๙๔, ๒๘.๘๓, ๒๓.๖๔, ๗.๙๗ และ ๑๑.๔๕ ตามลำดับ ต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ เป้าหมายเปลี่ยนจากการป้องกันเอดส์และการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย เป็นการลดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ให้ครูในโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดเรื่องเพศศึกษา โดยการปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตรเพศวิถีศึกษารอบด้านแบบเดิม คือ ตำหนิ ห้าม/ถูกผิด การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา และไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ แบบใหม่ คือ การให้ความรู้เรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้าน Teenage centered คิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ และรับผิดชอบทางเลือก

ผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขวัยรุ่นตั้งครรภ์ในเขตเทศบาล พบว่า ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๒ มีครูเพศวิถีศึกษา ๑,๕๓๖ คน (๖๔ %) มีแกนนำเด็กและเยาวชน ๗,๓๓๓ คน มีแกนนำผู้ปกครอง ๓๐๐ คน มีอสม. แกนนำชุมชน ๑๐๐ คน (๔๗ ชุมชน) และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ๕๐ คน

ปัญหา อุปสรรคจากทัศนคติและการรับรู้เรื่องเพศสังคมไทย คือ เป็นการชี้โพรงให้กระรอก เด็กประถมจะรู้ได้อย่างไร และครูทุกคนต้องเป็นครูเพศวิถีศึกษาและอบรมเป็นระยะๆ

เกิดระบบเฝ้าระวังและส่งต่อในโรงเรียน/ สถานศึกษา โดยมีการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ชั้นเรียนเยี่ยมบ้าน ให้คำปรึกษา การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็น สปสช. ภาครัฐ ภาคประชาสังคม อบจ.ศรีสะเกษ และเอกชน/หอการค้าศรีสะเกษ

ความยั่งยืนและต่อเนื่อง (พ.ร.บ.) ท้องถิ่นริเริ่มจัดการความรู้และสนับสนุน MOU กับโรงเรียน/สถานศึกษา การป้องกัน/แก้ไข โดยครูตลอดอายุราชการ กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา/เด็ก/เยาวชน ๓๒,๔๒๖ คน สถานศึกษาทุกแห่งทุกระดับทุกสังกัด ๒๗ แห่ง

วัยทำงาน

โดย นายบรรยงค์ เกียรติก้องชูชัย นายกเทศมนตรีเมืองชัยภูมิ เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

การขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมสุขภาพวัยทำงานของเทศบาลเมืองชัยภูมิ มีเป้าหมายในการดำเนินงาน ดังนี้ ร้อยละของวัยทำงาน อายุ ๓๐-๔๔ ปี มีดัชนีมวลกายปกติ และร้อยละของวัยทำงานมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ โดยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการดำเนินงานซึ่งเป็นวาระจังหวัด “คนชัยภูมิ ลดโรค ลดพุง ลดโรค” มาตรการจังหวัดในการดำเนินงาน คือ สร้างกระแสสังคม ส่งเสริมชุมชน/องค์กรไร้พุง พันธมิตรร่วมภารกิจพิชิตพุง และสร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้อ

การบริหารจัดการของเทศบาลเมืองชัยภูมิ

๑. มีคำสั่งคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการ

๒. มีนโยบายการส่งเสริมการจัดการควบคุมน้ำหนัก อาทิ กิจกรรมองค์กรไร้พุง โดยการควบคุมน้ำหนักและรอบเอวให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและประเมินผลทุกเดือน ดูแลตนเองตามหลัก ๓อ. ๒ส. ๑ฟ. (ออกกำลังกาย อาหาร อารมณ์ ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ดูแลสุขภาพฟัน) ลดหวาน มัน เค็ม ดื่มน้ำเปล่าทดแทน น้ำหวานและน้ำอัดลม ออกกำลังกายตามความถนัดอย่างน้อย ๓๐ นาที และออกกำลังกายร่วมกันทุกวันพุธ เป็นต้น

๓. กระบวนการดำเนินงาน จัดทำเป็นแผนงาน / โครงการ / กิจกรรม ในองค์กรและชุมชน จัดหาสถานที่และอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการออกกำลังกาย มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในองค์กร รวมถึงมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฯ ประกอบบุคคลต้นแบบด้านสุขภาพ/ ผู้เข้าประกวดบุคคลต้นแบบด้านสุขภาพ (Health Model) ประจำปี ๒๕๖๒ และบุคลากรในองค์กรประเมินรอบเอวด้วยตนเอง ผ่าน Application Fitt4health จังหวัดชัยภูมิ

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

- เป็นวาระจังหวัด มีนโยบายชัดเจน
- บุคลากร มีความเข้าใจนโยบาย และเกิดความรู้ด้านสุขภาพ Health Literacy
- มีเครือข่าย/สนับสนุน/บูรณาการ การดำเนินงานการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ด้วย ๓อ. ๒ส.
- มีระบบ IT / application ในการบริหารจัดการฐานข้อมูล

ปัญหา อุปสรรค

- ภาระงานมากในบางช่วง ทำให้การจัดกิจกรรมการออกกำลังกายไม่ต่อเนื่อง
- การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต้องใช้เวลาอันยาวนานจึงจะเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ เชิงพื้นที่และเชิงนโยบาย

- ส่วนกลางควรใช้แนวคิดและแนวทางการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สุขภาพเพื่อลดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเป็นนโยบาย และกลยุทธ์หลักการพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพระดับชุมชน
- การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy) ให้กับประชาชนทั่วไป
- มีชุมชนต้นแบบ บุคคลต้นแบบด้านสุขภาพในพื้นที่

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

โดย นายจุลนพ ทองโสภิต รองนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

การดูแลสุขภาพตามกลุ่มวัย (สังคมแห่งความสุขผู้สูงอายุ) เทศบาลนครขอนแก่น มีวิสัยทัศน์การพัฒนาเมืองขอนแก่น “พัฒนาเมืองสู่สากล สร้างสังคมแห่งความสุข” ภายใต้แนวคิด “พื้นที่เป็นฐาน ประชาชนเป็นส่วนกลาง คลินิกอบอุ่นใกล้บ้านใกล้ใจ”

โดยมีการนำ Smart City หรือ เมืองอัจฉริยะ เป็นรูปแบบการประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัล หรือข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารในการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของบริการชุมชน เพื่อช่วยในการลดต้นทุนและลดการบริโภคของประชากร โดยยังคงเพิ่มประสิทธิภาพให้ประชาชนสามารถอยู่อาศัยได้ในคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นการพัฒนา Smart City มีการพัฒนาในหลายภาคส่วน เช่น หน่วยงานราชการ การจราจรและขนส่ง พลังงาน สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเมือง และการตอบสนองแบบทันที่ซึ่งมีแนวคิด ๗ ด้าน ได้แก่ ๑.Smart People คือ “พลเมืองตื่นรู้” ๒.Smart Living คือ “การพัฒนาคุณภาพชีวิต” ๓.Smart Education คือ “การศึกษาอัจฉริยะ” ๔.Smart Environment คือ “การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ” ๕.Smart Economy คือ “เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์” ๖.Smart Mobility คือ เมืองที่สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้อย่างสะดวกสบาย และ ๗.Smart Governance คือ “มุ่งเน้นการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล และการบริหารจัดการในองค์กร”

เทศบาลนครขอนแก่นได้เข้าร่วมกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ และจัดระบบบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care : LTC) ร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เพื่อให้การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ด้วยการจัดระบบการดูแลผู้สูงอายุร่วมกับศูนย์การแพทย์ของโรงพยาบาลขอนแก่น ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจาก Care Giver ที่ผ่านการอบรมและมีจิตอาสาเข้ามาช่วยดูแล จนหลายคนสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง ผลจากการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง จึงเกิดการต่อยอดในพื้นที่เป็น “ศูนย์สร้างสุขผู้สูงอายุพระธรรมวิสุทธิธารจารย์” (หลวงพ่อดูณ ชันติโก)” ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ให้การบริการสุขภาพ สร้างเสริมสุขภาพ ป้องกัน พื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุทุกกลุ่ม และเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานการจัดระบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) รวมทั้งเป็นแหล่งรองรับการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุในเมือง ให้มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลนครขอนแก่น และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

๑.รูปแบบการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โดยเน้นการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในกลุ่มติดสังคมร้อยละ ๔๐ เพื่อชะลอความชรา ให้สอดคล้องกับทิศทางของกระแสโลก

๒. การพัฒนาเมือง ให้เป็น Smart City โดยการขับเคลื่อนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีการประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัล หรือข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารในการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของบริการชุมชน เพื่อช่วยในการลดต้นทุนในการดูแลสุขภาพ พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓. การนำนวัตกรรม Application เข้ามาช่วยในการดูแลสุขภาพของตนเอง ลดระยะเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และยังเป็นการสร้าง Health Literacy ของผู้สูงอายุ

๔. บูรณาการร่วมกันในการใช้ศักยภาพขององค์กรเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ เป็นสิ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดสังคมแห่งความสุขของผู้สูงอายุ (Happy Elderly Society)

บูธนิทรรศการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมสุขภาพ จากหน่วยงานส่วนกลาง กรมอนามัย เพื่อให้
ความรู้ และนำสื่อสิ่งพิมพ์มาประชาสัมพันธ์ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปประยุกต์ใช้องค์ความรู้
ในพื้นที่

วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ได้รับเกียรติจาก พญ.พรรณพิมล วิปุลากร อธิบดีกรมอนามัย เป็นประธานเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น “EHA Forum ๒๐๑๙ : Green for All” โดยมี นพ.อรรถพล แก้วสัมฤทธิ์ รองอธิบดีกรมอนามัย กล่าวรายงาน โดยการประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหาร

และเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/อบต.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ชมรม

อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย รวมถึงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานส่วนกลางและภูมิภาคของกรมอนามัย จำนวน ๘๐๐ คน

พร้อมกันนี้ พญ.พรรณพิมล วิปุลากร อธิบดีกรมอนามัย ได้มอบนโยบายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมสุขภาพ กล่าวว่า กรมอนามัยได้ขับเคลื่อนงานอนามัยสิ่งแวดล้อม ภายใต้นโยบายการส่งเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม ของรัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ดร.สาธิต ปิตุเตชะ) ดังนี้

๑. มุ่งเน้นการส่งเสริมการออกกำลังกาย ด้วยการใช้เทคโนโลยีรูปแบบใหม่และสื่อสารไปประชาชน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การออกกำลังกายระดับประเทศ

๒. การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างเด็กรุ่นใหม่ที่มีความคิดดี การเรียนรู้ดี มีความพร้อมทุกด้าน และเป็นกำลังสำคัญของประเทศ

๓. การยกระดับอาหารริมทาง (Street Food) ให้ได้มาตรฐานสุขาภิบาลอาหารระดับสากลเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ด้านท่องเที่ยวของประเทศให้สูงขึ้น

๔. การขับเคลื่อนโปรแกรม ๑๐ Package ส่งเสริมสุขภาพวัยทำงานในสถานประกอบการ เน้นการส่งเสริมสุขภาพเชิงรุก บูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี และ

๕. การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยขับเคลื่อนงานเพื่อลดภาระทำงานง่าย ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ สามารถสื่อสารข้อมูลด้านสุขภาพที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน

อีกทั้ง ได้วางระบบการจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่ท้องถิ่นจัดบริการเองและควบคุมผู้ประกอบการต่างๆ ให้ได้มาตรฐานรวมถึงการจัดบริการและการส่งเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเกิดประโยชน์ต่อประชาชน

การดำเนินงานที่ผ่านมา กรมอนามัยสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Accreditation: EHA) ปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ให้เป็นระบบ มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ซึ่งได้ดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน ในปี ๒๕๖๒ นี้ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้าร่วมพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ๑,๐๑๕ แห่ง และผ่านการประเมินคุณภาพระดับเกียรติบัตรรับรอง ๔๖๗ แห่ง ระดับพื้นฐาน ๔๙๐ แห่ง และ พญ.พรรณพิมล วิปุลากร อธิบดีกรมอนามัย ให้เกียรติเป็นประธานมอบประกาศเกียรติคุณ แก่หน่วยงานฯ ซึ่งประกอบด้วย

๑. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมการประเมินรับรอง EHA ครบทุกแห่ง (ปี ๒๕๕๗ – ๒๕๖๒) จำนวน ๒๓ แห่ง

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถต่อยอดการ EHA ในประเด็นการคุณภาพน้ำประปาที่ดำเนินการโดย อปท. (EHA ๒๐๐๑) ในการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาตามกระบวนการ “Water safety plans” จำนวน ๑ แห่ง

๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการประเมินรับรอง คุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) ในระดับเกียรติบัตร จำนวน ๔๖๗ แห่ง

“กรมอนามัย ส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี”

ความพึงพอใจการประชุมเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
“EHA Forum ๒๐๑๙ : GREEN for All”

ระหว่างวันที่ ๒๖ – ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จังหวัดชลบุรี

จากการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมประชุมการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๒ “EHA Forum ๒๐๑๙ : GREEN for All” เป็นเพศชาย ร้อยละ ๔๓.๕๕ เพศหญิง ร้อยละ ๕๖.๔๕ มีอายุระหว่าง ๔๑ – ๕๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๖๓.๙๓ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๔๙.๒๕ และปริญญาโท-เอก ร้อยละ ๔๓.๒๘ และผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ ๘๐.๖๐ ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

รายละเอียดข้อคำถาม	ร้อยละ
เพศ	
ชาย	๔๓.๕๕
หญิง	๕๖.๔๕
อายุ (ปี)	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ ปี	๑๖.๓๙
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๙.๖๗
๔๑ - ๕๐ ปี	๓๗.๗๐
๕๑ ปีขึ้นไป	๒๖.๒๓
ระดับการศึกษา	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๗.๔๖
ปริญญาตรี	๔๙.๒๕
ปริญญาโท - เอก	๔๓.๒๘
กำลังศึกษา	๐.๐๐
อื่นๆ	๐.๐๐
สถานที่ทำงาน	
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๘๐.๖๐
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	๑๑.๙๔
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๑.๔๙
ศูนย์อนามัย ๑ - ๑๒, สสม.	๕.๙๗
อื่นๆ	๐.๐๐

ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการประชุม พบว่า ความพึงพอใจมากถึงมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ๑.สถานที่จัดประชุม (ร้อยละ ๙๑.๐๔) และ ๒.รูปแบบการประชุม (ร้อยละ ๘๘.๐๖) ๓.การต้อนรับและลงทะเบียน (ร้อยละ ๘๕.๐๗) ซึ่งพบความพึงพอใจต่อการประชุมในภาพรวม (ร้อยละ ๘๕.๐๗) โดยมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ เอกสารการประชุม (ร้อยละ ๒๕.๓๗) และการติดต่อ/ประสานงาน/อำนวยความสะดวก (ร้อยละ ๒๓.๘๘) ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการประชุม

บริหารจัดการประชุม	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
๑) รูปแบบการประชุม	๒๘.๓๖	๕๙.๗๐	๘.๙๖	๒.๙๙	๐.๐๐
๒) การต้อนรับและลงทะเบียน	๓๗.๓๑	๔๗.๗๖	๑๔.๙๓	๐.๐๐	๐.๐๐
๓) การติดต่อ/ประสานงาน/อำนวยความสะดวก	๓๑.๓๔	๔๔.๗๘	๒๓.๘๘	๐.๐๐	๐.๐๐
๔) สถานที่จัดประชุม	๔๔.๗๘	๔๖.๒๗	๕.๙๗	๒.๙๙	๐.๐๐
๕) เอกสารการประชุม	๓๑.๓๔	๔๐.๓๐	๒๕.๓๗	๒.๙๙	๐.๐๐
๖) ระยะเวลาการประชุม	๒๒.๗๓	๖๒.๑๒	๑๓.๖๔	๑.๕๒	๐.๐๐
๗) ความพึงพอใจต่อการประชุมในภาพรวม	๒๘.๓๖	๕๖.๗๒	๑๔.๙๓	๐.๐๐	๐.๐๐

ความพึงพอใจต่อเนื้อหาในการประชุม พบว่า

หัวข้อที่ได้มีสาระความรู้เหมาะสมกับสถานการณ์ ๓ อันดับคือ ก้าวต่อไปของคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์ปกครอง ส่วนท้องถิ่น (EHA) สู่ GREEN for All (ร้อยละ ๖๔.๕๒) ความพร้อมของท้องถิ่นกับการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ร้อยละ ๕๑.๖๑) และ ท้องถิ่นเรียนรู้ EHA กับการพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นตามมาตรฐานกระบวนการ (ร้อยละ ๕๐.๐๐)

หัวข้อสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง คือ ท้องถิ่นเรียนรู้ EHA กับการพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นตามมาตรฐานกระบวนการ (ร้อยละ ๔๕.๑๖) และก้าวต่อไปของคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์ปกครอง ส่วนท้องถิ่น (EHA) สู่ GREEN for All (ร้อยละ ๔๑.๙๔)

หัวข้อที่การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร คือ ก้าวต่อไปของคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์ปกครอง ส่วนท้องถิ่น (EHA) สู่ GREEN for All (ร้อยละ ๖๑.๐๒) และ ท้องถิ่นเรียนรู้ EHA กับการพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นตามมาตรฐานกระบวนการ (ร้อยละ ๕๕.๙๓) ดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ความพึงพอใจต่อเนื้อหาในการประชุม

ประเด็น/เนื้อหา การประชุม	รายการประเมิน								
	๑.สาระความรู้เหมาะสมกับ สถานการณ์			๒. สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง			๓.การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร		
	ระดับความคิดเห็น			ระดับความคิดเห็น			ระดับความคิดเห็น		
	ระดับ ๓ (ร้อยละ)	ระดับ ๒ (ร้อยละ)	ระดับ ๑ (ร้อยละ)	ระดับ ๓ (ร้อยละ)	ระดับ ๒ (ร้อยละ)	ระดับ ๑ (ร้อยละ)	ระดับ ๓ (ร้อยละ)	ระดับ ๒ (ร้อยละ)	ระดับ ๑ (ร้อยละ)
๑. ความพร้อมของท้องถิ่นกับการ ขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๕๑.๖๑	๔๕.๑๖	๓.๒๓	๓๔.๓๘	๕๗.๘๑	๗.๘๑	๕๑.๖๗	๔๑.๖๗	๖.๖๗
๒. การพัฒนาหน่วยงานท้องถิ่นต่อการ จัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม	๔๖.๗๗	๔๕.๑๖	๘.๐๖	๓๖.๐๗	๕๙.๐๒	๔.๙๒	๔๗.๔๖	๔๔.๐๗	๘.๔๗
๓. ก้าวต่อไปของคุณภาพระบบบริการ อนามัยสิ่งแวดล้อมองค์ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น (EHA) สู่ GREEN for All	๖๔.๕๒	๓๕.๔๘	๐.๐๐	๔๑.๙๔	๕๔.๘๔	๓.๒๓	๖๑.๐๒	๓๕.๕๙	๓.๓๙
๔. ท้องถิ่นเรียนรู้ EHA กับการพัฒนางาน อนามัยสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นตามมาตรฐาน กระบวนการ	๕๐.๐๐	๔๖.๗๗	๓.๒๓	๔๕.๑๖	๕๐.๐๐	๔.๘๔	๕๕.๙๓	๓๘.๙๘	๕.๐๘
๕. ท้องถิ่นกับการขับเคลื่อนงานด้านการ ส่งเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัย	๓๙.๖๘	๕๗.๑๔	๓.๑๗	๓๘.๙๘	๕๗.๖๓	๓.๓๙	๔๔.๘๓	๕๑.๗๒	๓.๔๕

ความพึงพอใจต่อนิเทศการ "ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมสุขภาพ" พบว่า หัวข้อที่ได้รับความนิยมจากผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ การจัดการสุขาภิบาลอาหาร (EHA ๑๐๐๐) การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค (EHA ๒๐๐๐)การจัดการสิ่งปฏิกูล (EHA ๓๐๐๐) การจัดการมูลฝอย (EHA ๔๐๐๐) วิทยุทำงาน และ วิทยุสูงอายุ และหัวข้อที่ได้รับความนิยมน้อย ได้แก่ การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ (EHA ๕๐๐๐) และการบังคับใช้กฎหมาย (EHA ๙๐๐๐)

ตารางที่ ๔ ความพึงพอใจต่อนิเทศการ "ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมสุขภาพ"

นิเทศการ "ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและส่งเสริม สุขภาพ"	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
๑. การจัดการสุขาภิบาลอาหาร (EHA ๑๐๐๐)	๑๖.๙๒	๖๗.๖๙	๑๕.๓๘	๐.๐๐	๐.๐๐
๒. การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค (EHA ๒๐๐๐)	๑๕.๓๘	๖๙.๒๓	๑๕.๓๘	๐.๐๐	๐.๐๐
๓. การจัดการสิ่งปฏิกูล (EHA ๓๐๐๐)	๑๓.๘๕	๖๗.๖๙	๑๖.๙๒	๑.๕๔	๐.๐๐
๔. การจัดการมูลฝอย (EHA ๔๐๐๐)	๑๗.๑๙	๖๔.๐๖	๑๘.๗๕	๐.๐๐	๐.๐๐
๕.การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ (EHA ๕๐๐๐)	๑๐.๗๗	๖๐.๐๐	๒๙.๒๓	๐.๐๐	๐.๐๐
๖. การจัดการเหตุรำคาญ (EHA ๖๐๐๐)	๑๕.๖๓	๖๒.๕๐	๒๐.๓๑	๑.๕๖	๐.๐๐
๗. การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (EHA ๗๐๐๐)	๑๕.๓๘	๖๑.๕๔	๒๓.๐๘	๐.๐๐	๐.๐๐
๘. การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (EHA ๘๐๐๐)	๒๑.๕๔	๕๓.๘๕	๒๔.๖๒	๐.๐๐	๐.๐๐
๙. การบังคับใช้กฎหมาย (EHA ๙๐๐๐)	๑๕.๖๓	๕๖.๒๕	๒๖.๕๖	๑.๕๖	๐.๐๐

ตารางที่ ๔ ความพึงพอใจต่อนิทรรศการ "ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมสุขภาพ" (ต่อ)

นิทรรศการ "ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมสุขภาพ"	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
๑๐. ศูนย์ห้องปฏิบัติการกรมอนามัย	๑๘.๔๖	๕๕.๓๘	๒๐.๐๐	๖.๑๕	๐.๐๐
๑๑. สตรีและเด็กปฐมวัย	๑๕.๓๘	๖๐.๐๐	๒๐.๐๐	๔.๖๒	๐.๐๐
๑๒. วัยเรียนวัยรุ่น	๑๘.๔๖	๖๐.๐๐	๒๐.๐๐	๑.๕๔	๐.๐๐
๑๓. วัยทำงาน	๑๓.๘๕	๖๗.๖๙	๑๖.๙๒	๑.๕๔	๐.๐๐
๑๔. วัยผู้สูงอายุ	๒๐.๐๐	๖๔.๖๒	๑๓.๘๕	๑.๕๔	๐.๐๐

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๑. อยากให้จัดกิจกรรมดี ๆ แบบนี้อีก
๒. ชั่วโมงตอนเช้า วันที่ ๒๘ พ.ย. ๖๒
๓. น่าจะมีการสรุปผลของวันที่ ๒๗ พ.ย. ๖๒ สรุปเป็น VTR สั้นๆ ให้ผู้บริหารระดับนายก อบท. ได้รับฟัง เนื่องจากบางคนไม่ได้อยู่ในห้องประชุมในวันแรก
๔. หากมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ EHA Forum ในครั้งต่อไปควรแจ้งหน่วยงาน อบท. ที่เข้าร่วมโครงการมาร่วมประชุมในครั้งต่อไปด้วย
๕. ปีน้หน้าจัดที่นี้อีก เพราะมีความพร้อมในหลายๆ ด้าน
๖. อยากให้จัดที่เชียงใหม่บ้าง
๗. กระเป๋าเอกสารควรใหญ่กว่านี้ มีเอกสารน่าสนใจแต่ใส่ไม่พอ
๘. ควรจัดใน กทม. เนื่องจากเดินทางค่อนข้างลำบาก
๙. อาหารเข้าไม่อร่อยและมีน้อยมาก อาหารไม่หลากหลาย
๑๐. ขึ้นขอบนโยบายวัยทำงานและผู้สูงอายุ
๑๑. ตัวหนังสือเล็กเกินไปควรให้ใหญ่ขึ้น
๑๒. แสงในที่แสดงนิทรรศการน้อยเกินไป ควรให้มีแสงสว่างมากกว่านี้
๑๓. ควรให้ อบท. ที่ประสบผลสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของ EHA เข้าร่วมจัดนิทรรศการ เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผลงานเป็นที่ประจักษ์
๑๔. เห็นควรให้จัดแต่ละภาค เพื่อต่อการเดินทาง
๑๕. ควรให้เก็บหน่วยคะแนนได้ด้วย สำหรับ জনท.สาธารณสุข พยาบาล
๑๖. จัดการประชุมทุกภาคที่สะดวกในการเดินทางหมุนเวียนสถานที่ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักในแต่ละภาค

Cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม โดยสำนักสุขภาพิบาลอาหารและน้ำ

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

การประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
“EHA Forum 2019 : GREEN For All”
ระหว่างวันที่ 27 – 28 พฤศจิกายน 2562 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จ.ชลบุรี

Cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น “EHA Forum 2019 : GREEN for All” ระหว่างวันที่ 26 – 28 พฤศจิกายน 2562 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และยกย่องเชิดชูเกียรติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการประเมินระดับเกียรติบัตร โดยกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น Cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม Cluster กลุ่มวัย จำนวน 700 คน

วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562 ได้รับเกียรติจาก นพ.อภิรัตน์ กัญญะพานิชย์ นายนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม

ช่วงเช้า

① ความพร้อมของท้องถิ่นกับการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยได้รับเกียรติจาก นายศุภมิตร ศรีสุขวัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิคณะกรรมการสาธารณสุข

② การพัฒนาหน่วยงานท้องถิ่นต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม โดย นายกิตติพงษ์ เกตุฤทธิ์ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

③ ก้าวต่อไปของคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สู่ GREEN For All” ประกอบด้วย

1. นายสมศักดิ์ ศิริวันรังสรรค์ กรมอนามัย
2. นพ.กิตติพงษ์ แซ่เจ็ง กรมอนามัย
3. นายสุริยะ หินเมืองเก่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ดำเนินการอภิปราย อ.วรเชษฐ เขียวจันทร์ นักวิชาการด้านมานุษยวิทยา

กิจกรรมภายในงานมีการ จัดนิทรรศการด้านอนามัย สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมสุขภาพ จากหน่วยงานกรมอนามัย เพื่อให้ความรู้ และนำสื่อสิ่งพิมพ์มาประชาสัมพันธ์ให้กับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในพื้นที่

ช่วงบ่าย

④ อภิปราย “ท้องถิ่นเรียนรู้ EHA กับการพัฒนางานอนามัย สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นตามมาตรฐานกระบวนการ” ประกอบด้วย

1. การจัดการสุขาภิบาลอาหาร (EHA: 1000) เทศบาลตำบลกำแพง จ.สตูล
2. การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค (EHA: 2000) เทศบาลตำบลท่าคันโท จ.กาฬสินธุ์
3. การจัดการสิ่งปฏิกูล (EHA: 3000) เทศบาลตำบลคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ
4. การจัดการมูลฝอย (EHA: 4000) เทศบาลนครขอนแก่น จ.ขอนแก่น

ดำเนินการอภิปราย อ.วรเชษฐ เขียวจันทร์ นักวิชาการด้านมานุษยวิทยา

⑤ อภิปราย “ท้องถิ่นกับการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ ตามกลุ่มวัย” ประกอบด้วย

1. วัยแม่และเด็ก เทศบาลเมืองชัยภูมิ จ.ชัยภูมิ
2. วัยเรียนวัยรุ่น เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ
3. วัยทำงาน เทศบาลเมืองชัยภูมิ จ.ชัยภูมิ
4. วัยผู้สูงอายุ เทศบาลนครขอนแก่น จ.ขอนแก่น

ดำเนินการอภิปราย นพ.เกษม เวชสุทธานนท์ กรมอนามัย

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

    www.anamai.moph.go.th

จัดทำโดย : สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

พิธีมอบประกาศเกียรติคุณ
การประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น “EHA Forum ๒๐๑๙ : GREEN For All”
วันที่ ๒๗ - ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จ.ชลบุรี

วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ได้รับเกียรติจาก **พญ.พรรณพิมล วิปุลากร อธิบดีกรมอนามัย** เป็นประธานเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น “EHA Forum ๒๐๑๙ : Green for All” โดยมี **นพ.พรธพล แก้วสัมฤทธิ์ รองอธิบดีกรมอนามัย** กล่าวรายงาน โดยการประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(เทศบาล/อบต.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ชมรมอนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย รวมถึงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานส่วนกลางและภูมิภาคของกรมอนามัย จำนวน ๘๐๐ คน

พร้อมกันนี้ **พญ.พรรณพิมล วิปุลากร อธิบดีกรมอนามัย** ได้มอบนโยบายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมสุขภาพ กล่าวว่า กรมอนามัยได้ขับเคลื่อนงานอนามัยสิ่งแวดล้อม ภายใต้ **นโยบายการส่งเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม ของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ดร.สาธิต ปิตุเตชะ)** ดังนี้

๑. มุ่งเน้นการส่งเสริมการออกกำลังกาย ด้วยการใช้เทคโนโลยีรูปแบบใหม่และสื่อสารไปประชาชน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การออกกำลังกายระดับประเทศ
๒. การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างเด็กรุ่นใหม่ที่มีความคิดดี การเรียนรู้ดี มีความพร้อมทุกด้าน และเป็นกำลังสำคัญของประเทศ
๓. การยกระดับอาหารริมทาง (Street Food) ให้ได้มาตรฐานสุขาภิบาลอาหารระดับสากลเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านท่องเที่ยวของประเทศให้สูงขึ้น
๔. การขับเคลื่อนโปรแกรม ๑๐ Package ส่งเสริมสุขภาพวัยทำงานในสถานประกอบการ เน้นการส่งเสริมสุขภาพเชิงรุก บูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี และ
๕. การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยขับเคลื่อนงานเพื่อลดภาระ ทำงานง่าย ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ สามารถสื่อสารข้อมูลด้านสุขภาพที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน

อีกทั้ง ได้วางระบบการจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่ท้องถิ่นจัดบริการเองและควบคุมผู้ประกอบการต่างๆ ให้ได้มาตรฐาน รวมถึงการจัดบริการและการส่งเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเกิดประโยชน์ต่อประชาชน

การดำเนินงานที่ผ่านมา กรมอนามัยได้สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA : Environmental Health Accreditation) ปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ให้เป็นระบบ มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ซึ่งได้ดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน ในปี ๒๕๖๒ นี้ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้าร่วมพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ๑,๐๑๕ แห่ง และผ่านการประเมินคุณภาพระดับเกียรติบัตรรับรอง ๔๖๗ แห่ง ระดับพื้นฐาน ๔๙๐ แห่ง

ต่อดังนี้เป็นประธานมอบประกาศเกียรติคุณ แก่หน่วยงานฯ ประกอบด้วย

๑. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมการประเมินรับรอง EHA ครบทุกแห่ง (ปี๒๕๕๗-๒๕๖๒) จำนวน ๒๓ แห่ง
๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถต่อยอดการ EHA ในประเด็นการคุณภาพน้ำประปาที่ดำเนินการโดย อบท. (EHA ๒๐๐๑) ในการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาตามกระบวนการ “Water safety plans” จำนวน ๑ แห่ง
๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการประเมินรับรอง คุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) ในระดับเกียรติบัตร จำนวน ๔๖๗ แห่ง

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

www.anamai.moph.go.th

จัดทำโดย : สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

ที่ปรึกษา

๑. แพทย์หญิงพรรณพิมล	วิปุลากร	อธิบดีกรมอนามัย
๒. นายแพทย์ดนัย	ธีวันดา	รองอธิบดีกรมอนามัย
๓. นายสมชาย	ตุ๋แก้ว	ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม
๔. นายสมศักดิ์	ศิริวันรังสรรค์	ผู้อำนวยการสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ
๕. นางนภพรรณ	นันทพงษ์	ผู้อำนวยการกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
๖. นางสาวอำพร	บุศรังษี	ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข
๗. นายธนชีพ	พีระธรนิศร์	ผู้อำนวยการศูนย์ห้องปฏิบัติการกรมอนามัย

คณะผู้จัด

สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ
สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม
กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข
ศูนย์ห้องปฏิบัติการกรมอนามัย

EHA Forum 2019

GREEN for All

